

OSNOVNA TEHNOLOŠKA NAČELA OHRANITVENEGA KMETIJSTVA "OK" V PRAKSI

Osnovna načela ohranitvenega kmetijstva "OK": (konzervacijsko kmetijstvo, angl. Conservation agriculture "CA") je način kmetovanja, ki v največji meri zmanjšanje negativne vplive intenzivnega kmetijstva na rodovitnost tal in okolje. Koncept Ohranitveno kmetijstvo zagovarja **tri** tehnološke stebre za ohranitev in izboljšanje kakovosti tal kot temelje trajnostne kmetijske pridelave (sprejeta in povezana načela za Ohranitveno kmetijstvo so bila sprejeta pri organizaciji FAO leta 2009):

1. Nič ali minimalni mehanski posegi v tla; poseg v tla površinsko gledano ne sme preseči 25% celotne površine, en delovni element pa lahko poškoduje največ 15 cm širok pas, vse to velja tudi za trajne nasade.
2. Stalna pokritost tal s poljščinami, ali dosevki in /ali rastlinskimi ostanki; minimalna pokritost tal 30 %, neposredno po setvi.
3. Pester kolobar, s čim več rastlinskimi vrstami.

Nepomembna sprememba osnovnih načel 1 in 2 "OK":

Ohranitveno kmetijstvo "OK" (konzervacijsko kmetijstvo, angl. Conservation agriculture "CA") je način kmetovanja, ki v največji meri zmanjšanje negativne vplive intenzivnega kmetijstva na rodovitnost tal in okolje. Koncept Ohranitveno kmetijstvo zagovarja tri tehnološke stebre za ohranitev in izboljšanje kakovosti tal kot temelje trajnostne kmetijske pridelave (sprejeta in povezana načela za Ohranitveno kmetijstvo so bila sprejeta pri organizaciji FAO leta 2009):

- 1) Nič ali minimalni mehanski posegi v tla; a) vodoravni-površinski posegi v tla do 10 cm globine
b) navpični posegi v tla površinsko gledano ne smejo preseči 25 % celotne površine, en delovni element pa lahko poškoduje največ 15 cm širok pas; vse to velja tudi za trajne nasade.
- 2) Stalna pokritost tal s poljščinami, ali dosevki in /ali rastlinskimi ostanki; minimalna pokritost tal 30 % x k 1,4, neposredno po setvi.
- 3) Pester kolobar, s čim več rastlinskimi vrstami.

Utemeljitev za manjšo spremembo in načel 1 in 2 OK je uspešno mehansko uničevanje-podrezovanje plevelov po celotni površini tal in napovedana prepoved glifosata po letu 2022 v EU.

Načelo 1a: Minimalne posege v tla največ 25 % celotne površine smo nadomestili z dovoljenim pasivnim površinskim posegom v tla največ do 10 cm globine.

Načelo 1b: Z vertikalnim posegom se zrahlja škodljivo zgoščeno-zbito podtalje brez premeščanja in mešanja talnih slojev.

Načelo 2: Minimalna pokritost površine tal z organsko maso 30 %, izmerjena neposredno po setvi je realno večja za koeficient x k 1,4. Ta koeficient predstavlja realno povečanja pokritosti površine prsti grud in grudic z organsko maso v plitvem sloju do 10 cm globine.

"Plitva, minimalna priprava tal" do 10 cm globine je poljedelska tehnologija v okviru sistema "Ohranitveno kmetijstvo", za katero je značilno, da z njo na mehanski način uspešno uničujemo-podrežemo plevela in rastoče ali odmrle rastline pred setvijo gojene rastline (brez uporabe ekološko spornega glifosata). Spodrezana organska masa ostane en del na površini tal, drugi del pa enakomerno razporejen neposredno pod površjem tal do 10 cm globine. Pri tem načinu gre za pozitivni tehnološki kompromis: pozitivna je neuporaba ekološko spornega glifosata, negativna pa je minimalna izguba pokritosti tal z organsko maso in minimalno povečanje izgube talnega ogljika CO₂, ki je sorazmerno z volumnom zrahljane zemlje.

Ameriškega sistema tehnologij ohranitvenega kmetijstva z uporabo glifosata ne moremo prenesti v Evropo, zato je manjša sprememba načel 1 in 2 ustrezna rešitev za ohranitveno kmetijstvo. Primerljivi pridelki, rodovitnost tal, trajnostni učinki in izboljšana ekonomika pridelave to potrjujejo na večletnih tehnoloških poskusih v severovzhodni Sloveniji.

Ovira za hitrejši razvoj evropskega trajnostnega kmetijstva z poudarkom na biološki obdelavi tal je intenzivno konvencionalno kmetijstvo z pluzno obdelavo tal in brez pluzna ohranitvena obdelava tal (kot oximoron; nasprotovanje v besedni zvezi med ohranitvena in obdelava), ker upošteva pretežno načela konvencionalnega kmetijstva.

Citat iz raziskave Izguba talnega ogljika v proporcionalni povezavi z intenziteto in intervali obdelave: Rodovitne zemlje ne izgubljammo zato, ker kmetujemo, temveč zaradi načina, kako kmetujemo (pedolog Don Reicosky in geomorfolog David Montgomery).

Za uspešen prehod iz evropskega sistema tehnologij konvencionalno kmetijstvo; intenzivne pluzne in brez pluzne ohranitvene obdelave tal v sistem tehnologij ohranitveno kmetijstvo, moramo spremeniti miselnost kmetijske proizvodnje o upravljanju s tlemi in uvesti novo prakso (dosledno izvajanje treh osnovnih načel ohranitvenega kmetijstva in 10 korakov prehoda v ohranitveno kmetijstvo).

Predlog utemeljitve nepomembne vsebinske spremembe definicije za ohranitveno kmetijstvo v Evropi.

Ljutomer, 25.03.2020

Zapis sestavil: Milan Rebernik